

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende de
uitvoering van het Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017
– tweede principiële goedkeuring**

1. SITUERING

Op 24 februari 2017 werd het nieuwe Cultureelerfgoeddecreet bekrachtigd door de Vlaamse Regering.

Het voorliggend ontwerp van besluit geeft uitvoering aan het decreet door nadere specificaties en procedures te voorzien voor de verschillende onderdelen van het decreet.

Dit ontwerp van besluit kreeg op 31 maart 2017 de eerste principiële goedkeuring van de Vlaamse Regering. De Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) formuleerde hierover een advies op 26 april 2017.

2. Advies van de SARC

In haar advies spreekt de SARC haar waardering uit voor het afgelegde traject waarin naast de ambitie voor een vernieuwd kader voor cultureel-erfgoedbeleid ook ruimte is gemaakt voor dialoog met de sector en rekening werd gehouden met de zorgen en de noden die vanuit het veld zijn aangereikt. De SARC geeft verder aan dat het resultaat een vernieuwde visie is op cultureel-erfgoedwerking waar de sector vrij positief tegenover staat.

De SARC formuleerde daarbij een aantal bedenkingen en opmerkingen bij het ontwerp van uitvoeringsbesluit. Sommige hiervan gaan over de tekst van het uitvoeringsbesluit, terwijl andere eerder betrekking hebben op de wijze waarop het decreet en het uitvoeringsbesluit zullen uitgevoerd worden of over verwante beleidsonderwerpen.

Aan de tekst zelf van het uitvoeringsbesluit werden in navolging van dit advies nog volgende wijzigingen aangebracht:

Aangepaste artikels	Opmerking SARC	Beschrijving van de aanpassing
Art. 1	Repliek: de invulling van het begrip “feitelijke onjuistheden” en ontbreken verhaalrecht	Er werd een definitie toegevoegd van het begrip ‘feitelijke onjuistheden’.
Art. 4, 4°, c) Art. 35, tweede lid, 4°, d)	Eigenheid van de deelsectoren niet altijd in rekening gebracht	De toegelaten sluitingsperiode voor indeling bij het landelijke en regionale niveau was dezelfde (2 weken). Voor een kwaliteitslabel was een periode van 1 maand toegelaten.

		Deze periodes werden aangepast om meer differentiatie te voorzien. Voor indeling bij het regionale niveau is dit nu 1 maand, voor het kwaliteitslabel 2 maanden.
Art. 10	Competente beoordelaars	Voor de beoordeling van aanvragen voor een kwaliteitslabel werd het woord 'eventueel' geschrapt voor het betrekken van externe experts. Dit wordt nu dus verplicht.
Art. 23, tweede lid, 3° Art. 32, tweede lid, 3° Art. 37, tweede lid, 3°	Bezoekersaantallen als kwantitatief criterium	Het 'toeleiden naar' de collectie cultureel erfgoed was reeds voorzien bij de culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken. Dit wordt nu ook in rekening gebracht voor de musea. Hierdoor kan er bij de beoordeling ook rekening gehouden worden met digitale bezoekers of extra muros activiteiten.
Art. 23, tweede lid, 3° Art. 37, tweede lid, 3°	Bezoekersaantallen als kwantitatief criterium	Het bezoekersaantal voor cultureelerfgoedinstellingen werd verhoogd van 100.000 naar 120.000 bezoekers. Het bezoekersaantal voor musea ingedeeld bij het regionale niveau werd verlaagd naar 15.000 bezoekers.
Art. 23, derde lid Art. 32, derde lid Art. 37, derde lid	Bezoekersaantallen als kwantitatief criterium	Een lager bezoekersaantal kan nu ook geargumenteed worden op basis van een afwijkende sluitingsperiode.
Art.35, tweede lid, 4°, b)	Bezoekersaantallen als kwantitatief criterium	Van cultureelerfgoedorganisaties ingedeeld bij het regionale niveau wordt geen publieksonderzoek verwacht, maar ik vraag wel dat ze hun publieksbeleid baseren op publieksgegevens.
Art. 35, tweede lid, 4°, d)	Eigenheid van de deelsectoren niet altijd in rekening gebracht	Er werd een nader onderscheid toegepast voor de openingsuren voor de organisaties ingedeeld bij het regionale niveau. Voor culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken werd het criterium naar openingsuren verminderd van 24 uur per week naar 18 uur per week. Voor musea, waar de publiekswerking meer op de voorgrond staat, blijft dit 24 uur per week.
Art. 56	Gesubsidieerde kosten	De kosten die in aanmerking komen voor subsidiëring moeten nu nader bepaald worden 3 maanden voor de indiendatum van de subsidie in plaats van 3 maanden voor de beleidsperiode.
Art. 66 Art. 67	Goed bestuur	De criteria rond goed bestuur gelden maar voor zover de toepasselijke regelgeving toelaat om hieraan te voldoen. Op deze manier wordt verduidelijkt dat deze bepalingen niet van toepassing zijn op organisaties die er niet aan kunnen voldoen, bijvoorbeeld in gevallen waarbij een andere samenstelling van de bestuursorganen bepaald is door het Gemeentedecreet of het Decreet op de Intergemeentelijke Samenwerking.
Art. 70, 1°	Garanties voor overgangsmatregelen: indiendatum projectsubsidies	De indiendatum van 15 september werd gewijzigd naar 15 oktober zodat organisaties die hun werkingssubsidies zien wegvallen bij de beslissing over de erfgoedronde op 1 oktober, nog een aanvraag voor projectsubsidies kunnen indienen voor de eerste ronde van het daaropvolgende jaar.
Art. 103 (nieuw)	Goed bestuur	Met uitzondering van de cultureelerfgoedinstellingen moet er pas tegen het einde van de eerste beleidsperiode voldaan zijn aan de principes van goed bestuur.

Naar aanleiding van een vraag uit de sector werd er daarnaast nog een punctuele verduidelijking aangebracht aan artikel 54, tweede lid en artikel 76, vierde lid. De woorden 'openstaande verbintenissen' werden daarbij geherformuleerd als 'openstaande financiële verplichtingen'.

Als bijlage bij deze nota is een overzicht te vinden met alle opmerkingen van de SARC en mijn antwoord hierop.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Geen wijzigingen ten opzichte van de eerste principiële goedkeuring.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Geen wijzigingen ten opzichte van de eerste principiële goedkeuring.

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Geen wijzigingen ten opzichte van de eerste principiële goedkeuring.

6. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Geen wijzigingen ten opzichte van de eerste principiële goedkeuring.

7. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan dit ontwerp van besluit;
2. de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel te gelasten over dit ontwerp van besluit, vermeld in punt 1°, het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1°, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel

Sven GATZ

Bijlagen:

- Overzicht opmerkingen SARC en antwoord hierop van de minister van Cultuur;
- Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende de uitvoering van het Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017;
- Advies van de Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) van 26 april 2017.

Overzicht opmerkingen SARC en antwoord hierop van de minister van Cultuur

Opmerking SARC	Antwoord minister
<p data-bbox="164 259 647 315"><u>Te weinig tijd tussen beslissing en nieuwe beleidsperiode en in de procedures</u></p> <p data-bbox="164 349 767 600">Art. 52 van het ontwerpbesluit bepaalt dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 oktober van het jaar dat voorafgaat aan de beleidsperiode beslist over de indeling bij het landelijke of regionale niveau, en over de toekenning en het bedrag van de werkingssubsidie. Het uitvoeringsbesluit bij het huidige Cultureel-erfgoeddecreet hanteert dezelfde datum.</p> <p data-bbox="164 633 767 1205">In zijn advies van 7 december 2012 bij het uitvoeringsbesluit bij het Cultureel-erfgoeddecreet (van 2012) wees de Sectorraad Kunsten en Erfgoed er op dat een beslissing op 1 oktober erg laat is. (Het Kunstendecreet hanteert een beslissing ten laatste zes maanden voor het begin van een subsidieperiode.) De sectorraad blijft erbij dat de krappe timing het voor de betrokken organisaties onmogelijk maakt om hun werking tussen twee beleidsperiodes op een verantwoorde wijze te beheren. Opzegperiodes lopen bijvoorbeeld al snel op tot zes maanden. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed begrijpt dat de beslissing genomen werd met het oog op een budgetverhoging tijdens de begrotingsbesprekingen, maar de late beslissingsdatum brengt nodeloze bijkomende financiële risico's met zich mee voor organisaties die slecht nieuws ontvangen.</p>	<p data-bbox="794 349 1358 405">Het is niet meer mogelijk om de beslissingsdatum van 1 oktober te gaan vervroegen.</p> <p data-bbox="794 416 1374 562">Bij de totstandkoming van het decreet en uitvoeringsbesluit is er veel overleg geweest tussen de sector, kabinet en administratie. In de mate van het mogelijke is er rekening gehouden met de vragen en wensen vanuit de sector.</p> <ul data-bbox="794 573 1390 1178" style="list-style-type: none"> - Een vraag was daarbij dat de indiendatum niet te vroeg mocht vallen omdat de sector voldoende tijd moet krijgen om de aanvraagdossiers voor te bereiden. In overleg met de sector werd de indiendatum daarom op 15 december gezet (voor de aanvragen van collectiebeherende organisaties voor indeling bij het regionale niveau is de indiendatum 15 januari). - De sector heeft terecht ook aangedrongen om de mogelijkheid te krijgen om een repliek te kunnen geven op het geformuleerde advies. - Verder is er ook een fase voorzien waarbij de geformuleerde adviezen op elkaar worden afgestemd. - Tenslotte is ook nieuw dat de steden, gemeenten en de VGC gehoord worden over de adviezen met betrekking tot de organisaties op hun grondgebied. <p data-bbox="794 1178 1342 1301">In de gesprekken met de sector is er op gewezen dat dit gevolgen heeft voor de timing van de beslissing. Bijkomende stappen in de procedure betekenen ook een langere procedure.</p> <p data-bbox="794 1335 1382 1682">Voor een kwalitatieve beoordeling is het noodzakelijk dat de beoordelingscommissies voldoende tijd krijgen om een degelijk en onderbouwd advies te formuleren. Op dit punt is de timing al erg strak. Een beslissing nemen voor het zomerreces is daarom niet mogelijk. De timing voorzien in het uitvoeringsbesluit is vergelijkbaar met deze van het Kunstendecreet (indienen op 1 oktober voor een beslissing op 30 juni). Daar is gebleken dat de timing al erg krap was.</p> <p data-bbox="794 1715 1382 2007">Een vroegere datum van beslissing kan het probleem van het sociaal passief ook nooit volledig oplossen. Opzegperiodes kunnen soms langer dan een jaar duren. Voor organisaties die niet zeker zijn over het verderzetten van de subsidie, bestaat de mogelijkheid om al een vooropzeg te geven voordat de beslissing valt en deze vervolgens weer in te trekken wanneer blijkt dat de subsidie toch wordt verdergezet.</p>

<p>In de praktijk werd de beslissingsdatum van 1 oktober bovendien al meermaals overschreden. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed vraagt garanties dat dit in de toekomst niet meer zal gebeuren, bv. door een bepaling naar analogie met art. 49, 2de lid van het Kunstendecreet (waarin bepaald wordt dat, indien de Vlaamse Regering niet tijdig beslist over de toekenning van een werkingssubsidie, de duur van de subsidieperiode van organisaties die al een werkingssubsidie ontvangen, met één werkjaar wordt verlengd).</p> <p>Naast deze krappe timing tussen de beslissing en de nieuwe beleidsperiode, meent de Sectorraad Kunsten en Erfgoed dat er eveneens te weinig tijd is tussen de bekendmaking van het model voor aanvragen, jaarverslagen of eindverslagen en de indiendatum ervan (cfr. art. 98). De modellen zullen ten minste drie maanden op voorhand worden aangeleverd. De sectorraad vraagt dat het model minstens zes maanden van te voren wordt aangeleverd. De beleidsplanning hangt immers ook deels af van het aangeleverde model.</p>	<p>Ik zal mij ten volle engageren om ervoor te zorgen dat deze datum gehaald wordt. Ik ben echter geen voorstander om hier een gelijkaardige bepaling zoals in het Kunstendecreet te voorzien. Dit kan potentieel verregaande gevolgen hebben. Indien de beslissingsdatum niet gehaald wordt, betekent dit dat er beslist moet worden door de volgende Vlaamse Regering. Juridisch is dit ook niet meer mogelijk. Opname hiervan in het uitvoeringsbesluit zou in tegenspraak zijn met het decreet. Een dergelijk ingrijpende maatregel moet dan ook in het decreet voorzien worden. (In het SARC advies over het decreet werd dit niet gevraagd).</p> <p>De timing is te krap om een termijn van 6 maanden te voorzien. Definitieve goedkeuring van het uitvoeringsbesluit is voorzien in de loop van juni, terwijl de aanvragen ingediend moeten worden op 15 december. Wel is het zo dat het model van aanvraagdossier gelijkaardig zal zijn aan het huidige model. Organisaties die hun aanvraag opmaken op basis van het huidige model kunnen er dus van uitgaan dat hun aanvraag eenvoudig kan overgezet worden naar het nieuwe model.</p>
<p><u>Garanties noch overgangsmaatregelen voor het bestaande veld</u></p> <p>De minister heeft de erfgoedsector in aanloop naar het nieuwe beleidskader meermaals gerustgesteld; het bestaande veld zou niets te vrezen hebben. In de praktijk zijn er geen overgangsmaatregelen genomen of mechanismes voorzien voor organisaties die naar aanleiding van de herschikking van het veld hun werkingssubsidies zien terugvallen. Het resultaat is, zeker in combinatie met de korte tijd tussen de beslissing en de aanvang van de nieuwe beleidsperiode, een grote rechtsonzekerheid voor de betrokken organisaties, die niet weten of zij nog zullen kunnen voldoen aan opzegtermijnen, arbeidsrechtelijke verplichtingen, etc.</p> <p>Bijkomend is de timing voor de projectsubsidies zeer ongunstig. Aanvragen voor projectsubsidies moeten worden ingediend voor 15 september (of 15 maart), met een beslissing op respectievelijk 15 januari en 15 juli. Beslissingen over de werkingssubsidies worden pas op 1 oktober genomen. Organisaties die hun werkingssubsidies zien wegvallen, moeten wachten tot maart van het volgende werkjaar vooraleer ze een aanvraag voor projectsubsidies kunnen indienen, om ten vroegste in de tweede jaarhelft van start te gaan.</p>	<p>Het decreet bevat een aantal overgangsmaatregelen. Zo blijven de bestaande kwaliteitslabels behouden en voor de musea ingedeeld bij het regionale niveau (die momenteel door de provincies worden ondersteund) is voorzien dat de subsidiëring wordt verdergezet in 2018 tot er een nieuwe beleidsperiode start op het nieuwe decreet vanaf 2019. Voor de erfgoedronde 2019-2023 worden er geen garanties gegeven. Dit hoort nu éénmaal bij de regels van het spel. Er worden geen voorafnames gedaan op nieuwe subsidierondes. De subsidie aan een organisatie kan stijgen, maar ook dalen of in uitzonderlijke gevallen wegvallen. Ook in andere decreten is dit het geval.</p> <p>De beslissing over de werkingssubsidies valt inderdaad na de indiendatum voor de projecten eerste ronde. Om daaraan tegemoet te komen heb ik artikel 70, 1° gewijzigd zodat het mogelijk wordt dat een aanvraag voor projectsubsidies voor de eerste ronde wordt ingediend op 15 oktober i.p.v. 15 september. Op die wijze kunnen organisaties die hun werkingssubsidies zien wegvallen nog een aanvraag voor projectsubsidies indienen na de beslissing over een erfgoedronde uiterlijk op 1 oktober.</p>

	<p>Ik merk wel op dat projectsubsidies niet bedoeld zijn als een alternatief voor werkingssubsidies. Projectsubsidies zijn bedoeld voor initiatieven die qua doelstelling en tijd afgebakend zijn.</p>
<p><u>Afstemming van de adviezen</u></p> <p>Gelijktijdige beoordeling door verschillende beoordelingscommissies kan leiden tot grote verschillen over de commissies heen. In zijn advies van 13 januari 2017 naar aanleiding van de evaluatie van het Kunstedecreet pleitte de Sectorraad Kunsten en Erfgoed voor extra mechanismen en objectiveringscriteria die tot een meer uniforme beoordeling kunnen leiden. Hij is blij om vast te stellen dat hier in voorliggend uitvoeringsbesluit rekening mee werd gehouden, en er expliciet een commissie voor afstemming van de adviezen in het ontwerpbesluit is opgenomen (art. 91, 3de lid). De sectorraad hoopt dat er voldoende maatregelen zullen worden genomen om de onafhankelijkheid van deze 'afstemmingscommissie' te garanderen.</p>	<p>Het uitvoeringsbesluit voorziet dat deze afstemmingscommissie bestaat uit de leden van de adviescommissie, aangevuld met de voorzitters van de beoordelingscommissies en eventueel een ander lid hieruit. In het uitvoeringsbesluit (art. 89) is expliciet bepaald dat commissieleden participeren op grond van hun deskundigheid en niet als vertegenwoordiger van een organisatie.</p>
<p><u>Competente beoordelaars</u></p> <p>De Sectorraad Kunsten en Erfgoed wijst op het belang van competente beoordelaars. De kwaliteit van de beoordeling staat of valt met de bekwaamheid van de beoordelaars. Het is van groot belang dat de administratie voldoende tijd en ruimte krijgt om de kandidaturen grondig door te nemen.</p> <p>De sectorraad benadrukt het belang van divers samengestelde beoordelingscommissies. Hier moet ook bij de samenstelling van de pool van experts al rekening mee worden gehouden. Zo is er best geen al te dominante aanwezigheid van bepaalde (traditionele) expertises, en zou de pool baat hebben bij internationale beoordelaars. Taal mag daarbij geen barrière zijn.</p> <p>In de oproep naar kandidaten voor de adviescommissie en de pool leest de Sectorraad Kunsten en Erfgoed dat er voor de beoordelaars opleidings- en vormingsmomenten georganiseerd zullen worden, met een eerste vormingsmoment ter voorbereiding van de commissies in het najaar van 2017. Dat is een positieve evolutie. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed hoopt dat bij de vormingsmomenten minstens aandacht zal zijn voor: de naleving van een deontologische code, het bijhouden van de sector- en/of beleids- en beheersmatige kennis, eenduidige interpretatie van de beoordelingscriteria,... Wat het naleven van een deontologische code betreft, verwijst de Sectorraad Kunsten en Erfgoed graag terug naar zijn advies van 13 januari 2017 n.a.v. de evaluatie van het</p>	<p>Het is inderdaad een belangrijk punt dat de beoordelaars over de nodige competenties beschikken en dat de commissies evenwichtig samengesteld worden.</p> <p>In april werd er een oproep gelanceerd voor nieuwe commissieleden via de databank 'Iedereen kan zetelen'. Daarbij wordt er expliciet gevraagd naar de expertise van de kandidaten – ook bijvoorbeeld naar expertise over de werking van lokale besturen. Ik zal deze aandachtspunten ook meenemen bij de benoeming van de beoordelaars en adviescommissie.</p> <p>Het is inderdaad de intentie om met internationale beoordelaars te werken voor de aanduiding van de cultureelerfgoedinstellingen Deze moeten echter wel Nederlandstalig zijn. Werken met anderstalige beoordelaars impliceert immers dat de aanvragen vertaald moeten worden. Praktisch is dit niet haalbaar.</p> <p>Dit aandachtspunt zal meegenomen worden bij de opmaak van het huishoudelijk reglement voor de commissies door de adviescommissie Cultureel Erfgoed. In artikel 96 van het uitvoeringsbesluit is ook bepaald dat het niet naleven van het huishoudelijk reglement een reden kan zijn voor ontslag.</p>

<p>Kunstendecreet. Hij meent dat er best duidelijke afspraken gemaakt worden enerzijds over de deontologische code zelf, en anderzijds over de gevolgen van het niet-naleven ervan.</p> <p>In art. 10 en 15 is bepaald dat de administratie zich <i>eventueel</i> kan laten bijstaan door experts. Dit in overeenstemming met art. 11 van het Cultureelerfgoeddecreet, dat bepaalt: 'de door de Vlaamse Regering aangewezen dienst kan zich daarbij laten bijstaan door externe experts'. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed wil ervoor pleiten om deze raadpleging in de praktijk altijd uit te voeren.</p>	<p>Artikel 10 en 15 gaan over de advisering en evaluatie van het kwaliteitslabel. Momenteel gebeurt de advisering van een kwaliteitslabel door een visitatiecommissie, de evaluatie gebeurt enkel door de administratie.</p> <p>In navolging van deze opmerking werd artikel 10 (waar het gaat over het adviseren van aanvragen) aangepast waarbij het woord 'eventueel' geschrapt werd.</p> <p>Voor de evaluatie ga ik niet in op deze vraag. Dit is in hoofdzaak een taak van de administratie, die daarbij autonoom moet kunnen kiezen om experts in te schakelen. Ook voor het evalueren van werkingssubsidies is de administratie niet verplicht om externe experts in te schakelen. Praktisch is het bovendien niet haalbaar om dit te doen voor alle evaluaties.</p>
<p><u>Samenstelling van de adviescommissie</u></p> <p>In de huidige samenstelling van de Adviescommissie Cultureel Erfgoed zetelen de voorzitters van de beoordelingscommissies. De praktijk leert dat dit goed werkt, bijvoorbeeld voor de doorstroom van informatie van de adviescommissie naar de beoordelingscommissies en omgekeerd. In het nieuwe decreet zal de Adviescommissie Cultureel Erfgoed echter vast benoemd zijn, terwijl de beoordelingscommissies pas later worden samengesteld vanuit de pool van experts. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed meent dat het idealiter zo moet zijn dat (een deel van) de voorzitters van de beoordelingscommissies leden van de Adviescommissie Cultureel Erfgoed zijn. Daarnaast moeten echter ook nog voldoende externe experts deel uitmaken van de Adviescommissie Cultureel Erfgoed om door intersubjectiviteit een correct verloop van de beoordeling te garanderen.</p>	<p>De adviescommissie samenstellen uit de voorzitters van de beoordelingscommissies is praktisch niet haalbaar. Er is een vaste adviescommissie die eerst wordt samengesteld. Door het nieuwe systeem van advisering zijn er echter geen vaste beoordelingscommissies meer. Deze worden samengesteld in functie van het aantal aanvragen en de expertise die vereist is voor de advisering.</p> <p>De adviescommissie en beoordelingscommissies hebben ook een andere rol te spelen, en deze moet gescheiden blijven. Wel vind ik het belangrijk dat de voorzitters van de beoordelingscommissie met elkaar afstemmen. Daarom is ook voorzien in artikel 91, derde lid dat de voorzitters van de beoordelingscommissie, samen met de leden van de adviescommissie, zorgen voor een afstemming van de adviezen.</p>
<p><u>Afstemming met het Brussels Gewest</u></p> <p>Sinds de zesde staatshervorming is het Brussels Gewest bevoegd voor biculturele aangelegenheden van gewestelijk belang. In het kader van het complementair beleid dient bijgevolg ook afgestemd te worden met het Brussels Gewest. De overlap tussen de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Brussels Gewest biedt opportuniteiten, maar kan – indien hierover geen of onvoldoende overleg wordt gepleegd – ook tot problemen leiden.</p>	<p>In regel mag er geen overlap van bevoegdheden zijn. Het toepassingsgebied van het Cultureelerfgoeddecreet in Brussel is beperkt tot (uni)culturele instellingen die zich tot de Vlaamse Gemeenschap richten. De biculturele aangelegenheden van gewestelijk belang in Brussel zijn een exclusieve bevoegdheid van het Brussels Gewest.</p> <p>Dit betekent uiteraard niet dat er geen overleg moet zijn, maar het uitvoeringsbesluit bij het nieuwe Cultureelerfgoeddecreet is daar niet het juiste instrument voor.</p>

<p><u>Repliek: de invulling van het begrip “feitelijke onjuistheden” en ontbreken verhaalrecht</u></p> <p>Art. 47 van het ontwerpbesluit bepaalt dat de aanvrager een repliek kan formuleren op het voorlopige advies. Dit geldt voor alle aanvragers, dus zowel voor zij die positief als voor zij die een negatief voorlopig advies ontvingen. In de repliek kan gereageerd worden op “feitelijke onjuistheden”. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed is voorstander van de mogelijkheid tot repliek voor alle aanvragers, maar het is voor hem onduidelijk wat er bedoeld wordt met deze “feitelijke onjuistheden”. De term is voor interpretatie vatbaar.</p> <p>Alhoewel de sectorraad begrip heeft voor de administratieve last die dit met zich meebrengt, betreurt hij dat er bij de beoordeling van de beleidsplannen geen verhaalrecht mogelijk is.</p>	<p>In navolging van deze opmerking werd er een bijkomende definitie toegevoegd aan artikel 1 waarin de term ‘feitelijke onjuistheden’ wordt toegelicht. Hiermee wordt bedoeld: elementen in een advies waarvan ondubbelzinnig kan aangetoond worden dat ze gebaseerd zijn op foutieve, onvolledige of verkeerd geïnterpreteerde informatie.</p> <p>Uit de hoorzitting bij het decreet heb ik onthouden dat de sector vooral vragende partij was voor repliek, en niet zozeer voor een verhaalrecht. De sector vindt het belangrijk om een dialoog te kunnen voeren en een repliek te kunnen formuleren. De ervaring met het Kunstendecreet leert bovendien dat dit verhaalrecht – naast een repliekrecht – zorgt voor scheeftrekkingen.</p>
<p><u>Geen eenvormigheid in de manier waarop verantwoording van de functies is ingevuld</u></p> <p>Er is een grote discrepantie tussen de aftoetsing van de verschillende functies. Dit brengt een gelijkwaardige opvolging van de functies onder spanning, zowel op het terrein als in de administratieve opvolging en evaluatie. Terwijl er voor ‘herkennen en verzamelen’ en voor ‘presenteren en toeleiden’ bv. zeer specifieke en ver uitgewerkte omschrijvingen geformuleerd zijn, is het vaagheid troef wanneer het gaat over participatie. Ook andere functies (behouden en borgen; onderzoeken) zijn lang niet gelijkmatig uitgewerkt. Het strekt tot aanbeveling het niveau van uitwerking van bepalingen onderling meer gelijk te schalen. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed adviseert daarbij niet de norm van de huidige meest uitgewerkte en gespecificeerde bepalingen te volgen (met gedetailleerde, kwantificerende en harde bepalingen), maar in te zetten op meer kwalitatieve en generieke bepalingen die door de aanvrager contextueel kunnen worden ingevuld.</p>	<p>Het klopt dat, in het uitvoeringsbesluit, sommige criteria meer in detail bepaald zijn dan andere. Niet voor alle criteria is er even veel behoefte aan nadere bepaling, sommige zijn op zich duidelijk. In andere gevallen, met name voor participatie, wordt bewust openheid gelaten.</p> <p>De functie participatie is nieuw. Om deze reden werd ervoor gekozen deze functie niet in detail te gaan bepalen. Dit maakt het voor de organisaties mogelijk om zelf manieren te zoeken om deze functie in te vullen. Vooraf iets gaan specificeren waarvan alle mogelijke invullingen nog niet bekend zijn, is niet wenselijk.</p> <p>Het feit dat sommige criteria meer in detail bepaald zijn dan andere betekent echter niet dat deze criteria belangrijker zouden zijn dan de andere. De criteria worden globaal benaderd. Er is nergens bepaald dat één criterium meer gewicht zou moeten krijgen dan een ander.</p>
<p><u>Eigenheid van de deelsectoren niet altijd in rekening gebracht</u></p> <p>Aan de archiefsector wordt de functie onderzoeken historisch gezien niet verplicht gesteld. De deontologische code van het International Council of Archives (ICA) geeft aan dat archieven onderzoek faciliteren of uitvoeren en niet beiden.</p> <p>Nog voor de archiefsector wordt het belang van de digitale bezoeker niet mee in beeld gebracht.</p>	<p>Een culturele archiefwerking op regionaal niveau legt de lat hoger dan een bestuurlijke archiefwerking (waarop ICA ook van toepassing is) of dan een culturele archiefwerking op basisniveau (kwaliteitslabel). Om deze reden wordt er ook gevraagd dat er eigen wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd.</p> <p>Waar het gaat over publieksbereik bij culturele archiefinstellingen wordt in het uitvoeringsbesluit</p>

<p>Voor de musea zijn de inhoudelijke criteria weinig ambitieus opgesteld. In voorgaande beleidsperiodes hebben ze een inhoudelijke groei doorgemaakt, waardoor het merendeel van de huidige erkende musea de inhoudelijke criteria vlot haalt. Dit geldt in bijzondere mate voor de criteria voor internationale erfgoedinstellingen die al bereikt zijn door een groot aantal landelijke musea.</p>	<p>gesproken over 'toeleiden naar' de collectie cultureel erfgoed. Het toeleiden van digitale bezoekers zit daarin vervat.</p> <p>Op dit punt volg ik de SARC niet. De criteria zijn voldoende ambitieus geformuleerd. Naast de kwantitatieve criteria moet ook voldaan zijn aan de kwalitatieve criteria waar evengoed een ambitie van uit gaat. Voor de cultureel-erfgoedinstellingen wordt er duidelijk gesteld dat deze excelleren in de uitvoering van de criteria en een voorbeeldfunctie moeten vervullen. Internationaal netwerken en samenwerking is daarbij niet hetzelfde als de functies op een internationaal niveau uitvoeren.</p> <p>In navolging van de opmerking dat de eigenheid van de deelsectoren niet altijd in rekening is gebracht, werd er wel nog een verder onderscheid toegepast voor de openingsuren voor de organisaties ingedeeld bij het regionale niveau (artikel 35, tweede lid, 4°, d). Voor culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken werd het criterium naar openingsuren verminderd van 24 uur per week naar 18 uur per week.</p> <p>Daarnaast werd er nog een bijkomende differentiatie en afstemming toegepast op de toegelaten sluitingsperiodes (artikel 4, 4°, c en artikel 35, tweede lid, 4°, d). Zowel voor indeling bij het landelijke als het regionale niveau was dit een periode van 2 weken. Voor het kwaliteitslabel was een periode voorzien van 1 maand. Na aanpassing werd dit voor indeling bij het regionale niveau verhoogd naar 1 maand en voor het kwaliteitslabel verhoogd naar 2 maand.</p>
<p><u>Bezoekersaantallen als kwantitatief criterium</u></p> <p>Een van de kwantitatieve criteria bij de beoordeling van de aanvragen is, voor musea, het bezoekersaantal. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed meent dat dit criterium beter geschrapt kan worden.</p> <p>De sectorraad meent dat de genoemde aantallen niet realistisch zijn. Wat betreft de erfgoedinstellingen is een bezoekersaantal van 100.000 bezoekers per jaar weinig ambitieus. Een bezoekersaantal van 20.000 bezoekers voor regionale musea is daarentegen weer erg hoog.</p> <p>Dat is echter niet het enige probleem.</p>	<p>Hier ga ik niet akkoord met de SARC. Ik ben van mening dat bezoekersaantallen – mits onderdeel van een globale beoordeling van alle criteria – wel degelijk relevant zijn. Bezoekersaantallen zijn echter geen uitsluitend criterium. De kwalitatieve en kwantitatieve criteria worden samen globaal benaderd, waarbij het mogelijk is om op één criterium beter te scoren dan op een ander. Het is de globale beoordeling die de doorslag geeft. En het is dus niet zo, omdat een bepaald criterium meetbaar is, dit belangrijker zou zijn dan criteria die afhangen van een kwalitatieve beoordeling.</p> <p>In navolging van deze opmerking werd het bezoekersaantal voor cultureelerfgoedinstellingen verhoogd naar 120.000 bezoekers (artikel 23, tweede lid, 3°). Het bezoekersaantal voor musea ingedeeld bij het regionale niveau werd verminderd naar 15.000 bezoekers (art. 37, tweede lid, 3°).</p> <p>In navolging van deze opmerking werd het 'toeleiden naar' de collectie cultureel erfgoed ook in</p>

<p>Zo is er bijvoorbeeld ook niet gedefinieerd wat er precies bedoeld wordt met het “bereiken van bezoekers”. Mogen niet-betalende bezoekers worden meegeteld? Wordt er rekening gehouden met bezoekers op activiteiten op verplaatsing? Wat met digitale bezoekers? En zelfs al zou de definitie duidelijk zijn, dan nog is het effectieve bezoekersaantal moeilijk controleerbaar.</p> <p>Nog een probleem is dat afwijkingen gemotiveerd kunnen worden, maar dat de redenen die hiervoor kunnen worden opgegeven limitatief zijn, en niet eenduidig geformuleerd. De afwijking bepaalt dat een lager publieksbereik gemotiveerd kan worden vanuit de aard van de collectie en de ligging van het museum, maar er zijn nog tal van andere factoren die een invloed kunnen hebben op het bezoekersaantal. Zo is een mogelijkheid tot een afwijkende sluitingsperiode opgenomen in het uitvoeringsbesluit, maar dat heeft vanzelfsprekend ook een impact op het aantal bezoekers. Een afwijking van het bezoekersaantal om die reden is momenteel niet voorzien.</p> <p>De Sectorraad Kunsten en Erfgoed meent dat bezoekersaantallen wel <i>iets</i> zeggen, maar zeker niet alles. Hij geeft de voorkeur aan een kwalitatieve benadering. Bezoekerscijfers zijn sterk afhankelijk van alternatieve vormen van participatie, geografische ligging van het museum, de aard van de collectie, etc. Het gevoerde publieksbeleid, de omgang met bezoekers, het participatief betrekken van erfgoedgemeenschappen, etc. moeten de doorslag geven. Het economische en kwantitatieve tellen van bezoekers is tegenstrijdig met de expliciete opname van de functie participatie die een fundamenteel andere benadering behelst (nl. de maatschappelijke rol van de organisaties).</p>	<p>rekening gebracht voor de musea. Hierdoor kan er bij de beoordeling ook rekening gehouden worden met digitale bezoekers of extra muros activiteiten. Hiervoor werd de formulering in artikel 37, tweede lid 3°, artikel 32 tweede lid, 3° en artikel 23°, tweede lid, 3° aangepast. Voor een indeling bij het regionale niveau wordt er nu ook publieksonderzoek gevraagd (art. 35, 4°, b). Dit met het oog op een eenduidige bezoekersregistratie.</p> <p>Tenslotte kan ik ook verwijzen naar de initiatieven van FARO, het steunpunt voor cultureel erfgoed, rond uniforme bezoekersregistratie.</p> <p>In navolging van deze opmerking werden artikel 23, derde lid, artikel 32, derde lid en artikel 37, derde lid, aangepast zodat er rekening gehouden wordt met de afwijkende sluitingsperiodes.</p> <p>Publieksbereik en participatie zijn verschillende zaken, zoals ook aangebracht door de sector. In het decreet werden deze dan ook als afzonderlijke functies gedefinieerd (functie presenteren en toeleiden vs functie participatie). Er wordt daarbij een evenwichtige invulling van alle functies verwacht.</p> <p>Een museum is dus inderdaad relevant op het vlak van participatie door in te zetten op erfgoedgemeenschappen. Maar een museum moet daarnaast ook relevant zijn naar publieksbereik door een voldoende groot publiek te bereiken. Een museum dat nauwelijks bezoekers trekt kan je bezwaarlijk als maatschappelijk relevant benoemen. Dit hoort bij de intrinsieke kerntaken van een museum.</p>
<p><u>Goed bestuur</u></p> <p>De Sectorraad Kunsten en Erfgoed meent dat de voorwaarden met betrekking tot goed bestuur geheel terecht, maar behoorlijk veeleisend zijn. Hij vraagt zich af vanaf wanneer aan deze voorwaarden voldaan moet zijn. De sectorraad meent dat er rekening gehouden moet worden met de specificiteit en de historiek van de betrokken spelers, alsook dat er – gezien de korte timing tot het indienen van de beleidsplannen – overgangsmaatregelen moeten worden ingebouwd. Hij verwijst hierbij naar het Kunstendecreet. In de kunstensector hebben organisaties die vanaf 2017 werkingssubsidies ontvangen tot 2021 de tijd om</p>	<p>Voor de cultureel-erfgoedinstellingen, die een voorbeeldfunctie hebben, is dit zeker het geval. Anderzijds is dit criterium opnieuw onderdeel van een globale beoordeling en staat of valt een aanvraag niet enkel op basis van dit criterium. Organisaties kunnen in hun aanvraag ook bepaalde acties rond goed bestuur opnemen en zo zelf bepaalde overgangsmaatregelen voorstellen die gerealiseerd worden gedurende de beleidsperiode. In navolging van deze opmerking werd er een overgangsbepaling aan het uitvoeringsbesluit toegevoegd (artikel 103) waarin bepaald is dat er pas voldaan moet zijn aan de principes van goed</p>

<p>volledig te voldoen aan de voorwaarden bepaald in het uitvoeringsbesluit dat de principes van goed bestuur in het kader van het Kunstendecreet nader bepaalt.</p> <p>Daarnaast houdt het uitvoeringsbesluit geen rekening met de situatie van lokaal verankerde erfgoedorganisaties die moeten voldoen aan de verplichtingen van het Gemeentedecreet. De combinatie van de complexe samenstellingsvereisten van de besturen van dergelijke organisaties en de vereisten die men nu voorop stelt, zorgen voor extra complexe en zware beheersstructuren.</p>	<p>bestuur tegen het einde van de eerste beleidsperiode.</p> <p>In navolging van deze opmerking werd aan artikel 66 en 67 de volgende formulering toegevoegd: “en voor zover de toepasselijke regelgeving toelaat om hier aan te voldoen.” Op deze manier wordt verduidelijkt dat deze bepalingen niet van toepassing zijn op organisaties die er niet aan kunnen voldoen, bijvoorbeeld in gevallen waarbij een andere samenstelling van de bestuursorganen bepaald is door het Gemeentedecreet of het Decreet op Intergemeentelijke Samenwerking.</p>
<p><u>Gesubsidieerde kosten</u></p> <p>Art 56, derde lid bepaalt dat de minister pas ten minste drie maanden voorafgaand aan de beleidsperiode waarvoor de subsidie wordt toegekend nader zal bepalen welke kosten al dan niet in aanmerking komen voor subsidiëring. Dit artikel creëert rechtsonzekerheid voor alle gesubsidieerde organisaties. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed vraagt om deze kosten ofwel nú nader te bepalen, ofwel deze bepaling uit het uitvoeringsbesluit te schrappen.</p>	<p>Artikel 102 van het uitvoeringsbesluit bevat een overgangsbepaling waardoor de kosten die momenteel niet in aanmerking komen dezelfde blijven voor de toepassing van artikel 56. Deze kosten zijn dus al nader bepaald.</p> <p>In navolging van deze opmerking werd artikel 56 wel aangepast dat deze kosten nader bepaald moeten worden 3 maanden voor de indiendatum van de subsidieaanvraag. Aldus wordt een afdoende rechtszekerheid voorzien in geval deze kosten opnieuw bepaald zouden worden.</p>
<p><u>Samengevat:</u></p> <p>De Sectorraad Kunsten en Erfgoed formuleert een aantal bedenkingen bij het uitvoeringsbesluit bij het Cultureelerfgoeddecreet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is te weinig tijd tussen de beslissingen en de nieuwe beleidsperiode. - Er zijn garanties noch overgangsmaatregelen voor het bestaande veld. - Het is positief dat het uitvoeringsbesluit voorziet in een commissie voor de afstemming van de adviezen. De onafhankelijkheid van deze ‘afstemmingscommissie’ moet gegarandeerd zijn. - De beoordeling staat of valt met de competentie van de beoordelaars. De administratie moet voldoende tijd en ruimte krijgen om de kandidaturen grondig door te nemen. Het is positief dat er opleidings- en vormingsmomenten voorzien worden. - Naast de voorzitters van de beoordelingscommissies moeten voldoende externe experts deel uitmaken van de Adviescommissie Cultureel Erfgoed. - Afstemming met het Brussels Gewest strekt tot aanbeveling. 	

- Het begrip “feitelijke onjuistheden” bij de repliek moet worden uitgeklaard. - De details waarin de verantwoording van de functies is uitgewerkt moet voor de verschillende functies meer gelijk worden geschakeld. - De specificiteit van de deelsectoren mag niet uit het oog worden verloren. - Kwalitatieve criteria die betrekking hebben op bezoekers(beleid) moeten de doorslag geven, en niet het kwantitatieve criterium van het ‘aantal’ bezoekers. - Er moeten overgangsmaatregelen worden ingebouwd voor het voldoen aan de principes van goed bestuur. - De nadere bepaling van de in aanmerking komende kosten gebeurt te laat.	